

ELŐSZÓ

Amikor nézzük a tévéműsorokat, hallgatjuk a rádiót, vagy az interneten szörfölünk, gyakran ütközhetünk az egyeztetés helytelen használatába, a szó szerkezetekbe nem illő vonzatokba. Arról már nem is szólva, hogy a helytelen szóhasználat, a szórendi hibák nehezítik a megértést. Nem véletlen, hogy már az iskolai oktatásban is problémát jelent a szövegértés elsajátítása.

Ebben a munkafüzetben elsősorban a Facebookon fellelhető szövegekből választottam a példákat azzal a céllal, hogy ráirányítsam a figyelmet a hibás fogalmazás okozta félreértésekre és azok javítására. A gyakori nehézségeket gyűjtöttem össze, típusok szerint csoportosítottam őket, és így szerkesztettem hozzájuk feladatokat. Kezdő lépésként az általános és középiskolásokat céloztam meg, mert köztudott, hogy ha valamit gyerekkorban az ember rosszul tanul meg, azt sokkal nehezebb kijavítani, mint rögtön az elején helyesen elsajátítani.

Sajnos nap mint nap özönlenek ránk a kiejtés, a helyesírás, a szóhasználat, a toldalékolás helytelen alkalmazásai, és önkéntelenül is átvesszük őket a médiából vagy egymástól. A beszélgetős műsorokban a nehezen rögtönző műsorvezetők szövegében régebben gyakori volt, hogy a gondolkodási szüneteket *ö*-zéssel vagy *e*-zéssel pótolták ki. Gyakori az ún. éneklő hangsúlyozás és a nagyon gyors beszéd következményeképpen egyes hangok elvesztése.

Örömmel vehetjük észre, hogy néha egy riportert, bemondót sikerül leszoktatni a sajátosan hibás beszédéről. Az írott sajtóban valamivel jobb a helyzet, mert a szerkesztők többnyire javítják a közzétett szövegeket.

Természetesen mindenre egy munkafüzet keretein belül nem lehet kitérni, de néhány nagyon gyakori és tipikus esetet megpróbálhatunk korrigálni és rögzíteni. Így sorra vesszük a toldalékok használatát, az egyeztetést, a vonzatokat, a szórendet, az igeekötők, a névelők használatát, a hasonló hangalakú szavak felcserélését, a túlzó idegenszó-használatot vagy éppen a szavak jelentésének nem ismeretéből eredő zavart. A helyesírási problémák közül csak azokra térünk ki, amelyek befolyásolják a megértést. A jelenlegi járványhelyzet miatt sikerült a munkafüzetbe különös példákat beemelni, amelyeket ugyanúgy lehet javítani, mintha bármely más évben keletkeztek volna, talán még értékesek is lesznek kordokumentum jellegük miatt.

Feltűnő és szokatlan, hogy ebben a munkafüzetben leginkább hibás példák vannak. Természetesen nem ezeket kell követni, hanem a kijavított megoldásokat, amelyeket a korábbi munkafüzetekhez hasonlóan a *Megoldások* fejezet tartalmaz. Módszertani megfontolásból a tanulóknak tanári feladatokat adunk, ki kell javítaniuk a hibás példaanyagot. Ez a *felhatalmazás* talán jobban motiválja őket a helyes nyelvhasználatra. A személyiségi jogok védelme érdekében nem tüntetem fel a hibás idézetek forrását név szerint, csak annyit jegyzek meg, hogy az átlagemberek posztjai mellett versek és műfordítások részletei is bekerültek a példák közé.